

Çağlayan Yıldız

Çok Sıkıcı Müzik Dersleri 11:
4 Sesli Akor Arpejleri

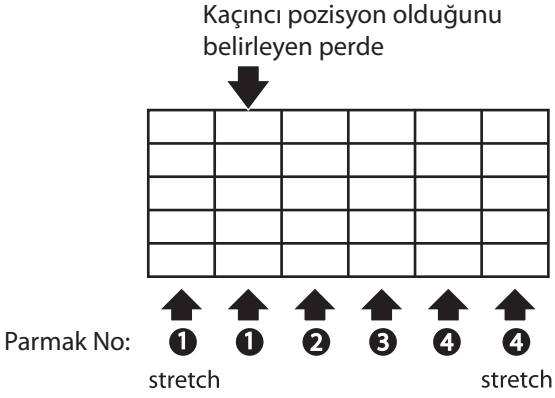
UYARI: CSE (Caz Standartları Enstitüsü)'nün yayınladığı bildiriye göre, kuru kuruya teori bilmek, teoriyi enstrümanında uygulamamak, ve en önemlisi DUYMAMAK; çalışta ve yazışta kuruluğa, gereksiz entelektüel tınlamaya ve kafa karışıklığına neden olabilmektedir. Bu yan etkilerin önlenebilmesi için, teoride öğrenilen her şeyin mutlaka çalınması, -sesiniz çok kötü olsa bile- söylenmesi ve ne yapılıp edilip DUYULMASI gerekmektedir. Ya da bu teori meselesi temelli pas geçilerek, müzik tarihinin her döneminde mümkün olduğu üzere, müzik sadece kayıtlardan dinlenerek/ çalınarak/ (çevrede varsa eğer) ustalardan doğrudan öğrenerek halledilmelidir. Aksi takdirde ileri dönemde ortaya çıkabilecek komplikasyonlardan kurumumuz sorumlu değildir.

Geçen sayıdaki yazıma www.gitardergisi.com ve tüm derslerime de www.caglayanyildiz.com adreslerinden ulaşabileceğinizi bildirerek doğrudan konuya giriyorum.

Arpejler, "dikey" armonik yapıların "yatay" melodik yapılar olarak kullanılmasıdır. Arpej, her müzik türünde sıklıkla ve güvenle kullanılan bir araç olsa da, pek çoğumuzun üzerindeki hakimiyetinin %100 olmadığı bir araçtır. (Bkz: kritik armoni kavşaklarındaki yamulmuş ağaçlar ve direkler) Genellikle arpejler sadece 1-2 pozisyonda ve genelde kökten köke kadar 1 ya da 2 oktav olarak öğrenilip geçilir ve tüm potansiyelleri kullanılamaz.

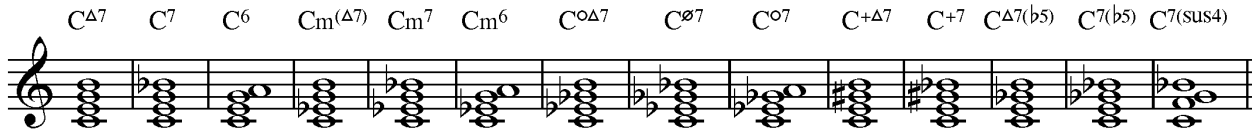
Ben kendimce arpejlere 2 şekilde yaklaşıyorum: "Pozisyonda Arpejler" ve "Her Telde 2 notalı Arpejler".

Siz zaten biliyorsunuzdur, ama ben yine de tekrarlayayım. Gitar tekniğinde "Pozisyon", 6 telde de 6 perdeyi kapsayan alana denir ve bu "2 oktav+ tam 4'lü"lük bir alandır. Sol elin 4 parmağının her birini birer perdeye koyduğumuzda, 2. ve 3. parmaklar sadece birer perdeyi, 1. ve 4. parmaklar 2'şer perdeyi çalarlar. 1. ve 4. parmağın bir perde "uzanarak" çalmasına 1 ve 4'ün "stretch"i yani "gerdirmesi" denir.

1. parmağımızı "stretch"siz olarak koyduğumuz perde kaçıncı pozisyonda olduğumuzun adını koyar. Yani 1. parmak 5. perdedeyse "5. pozisyon"dayız demektir.

Şimdi gelelim 4 sesli akorlara. Bunların en sıklıkla kullanımda olanları hepimizin bildiği üzere 14 tanedir. ("Ne gıcık hoca yaaa, hepimizin bildiği üzere deyip duruyo, sanki bilmek zorundaymışız gibi...Bilsem zaten okumam ders mers..."):

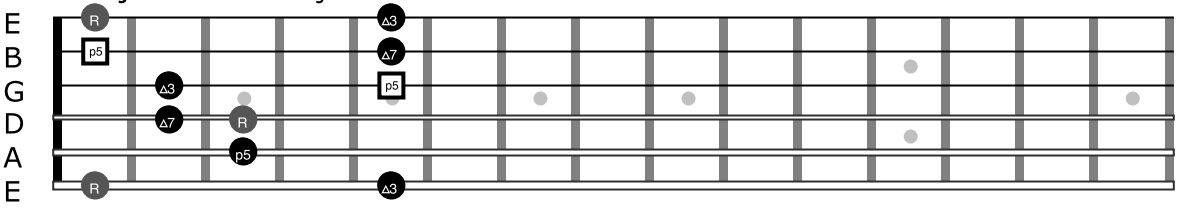

Bu konuda hiç bir fikri olamayanları hemen http://www.caglayanyildiz.com/_turkish_site/dersler/dersler3.html 'ye gönderiyorum. (Hah, yetmedi, şimdi bir de başka bir derse gönderiyo...)

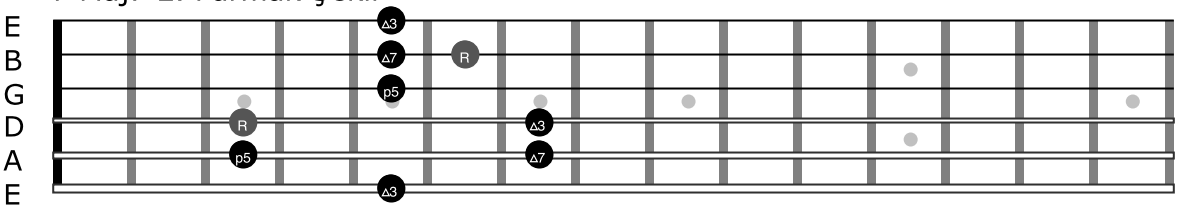
Şimdi aşağıda sadece "F maj7" akorunun arpejini vereceğiz, fakat tabi ki siz yaratıcı öğrenciler gerekli notaları sağa sola kaydırarak, tizleştirip pesleştirerek bu 14 arpeji de aynı pozisyonlardan bulabileceksiniz, öyle değil mi? ("Bak yaa, bi de gereksiz yere gaz veriyo...")
Yani F7 arpeji için sadece 7'liyi pesleştirip, Fm(maj7) için de sadece 3'lüyü pesleştireceğimizi vs bulabileceksiniz, öyle değil mi? ("Bak yaa, halen uzattıkça uzatıyo...")
Sonra da 12 tondan tüm pozisyonlardan hepsini çalışacaksınız, değil mi? ("Yaaaa, offffff artık yaaa....")
Aşağıda kare içindeki notalar, "iki seçenekli"dir, size hangisi uygun ise onu seçin...

Pozisyon İçinde F Maj7 Arpejleri

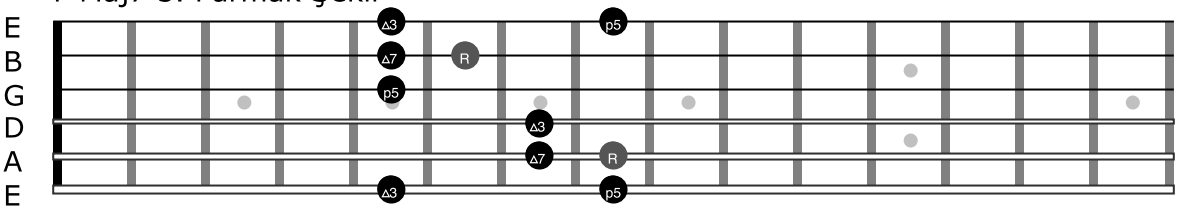
F Maj7 1. Parmak Şekli

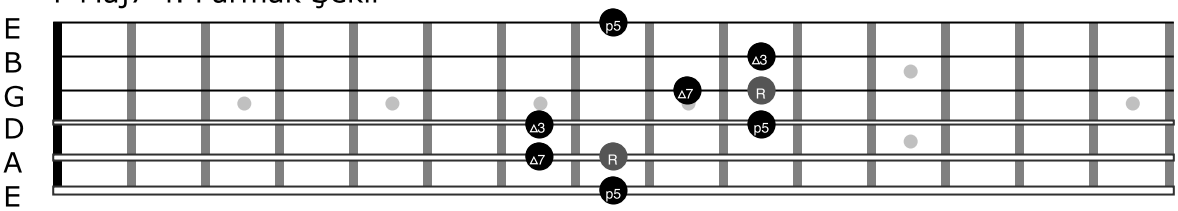
F Maj7 2. Parmak Şekli

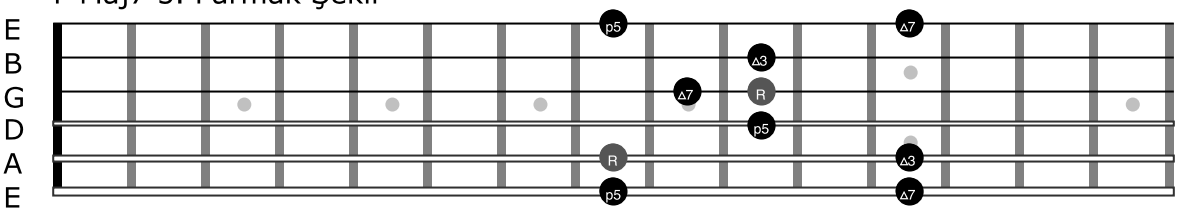
F Maj7 3. Parmak Şekli

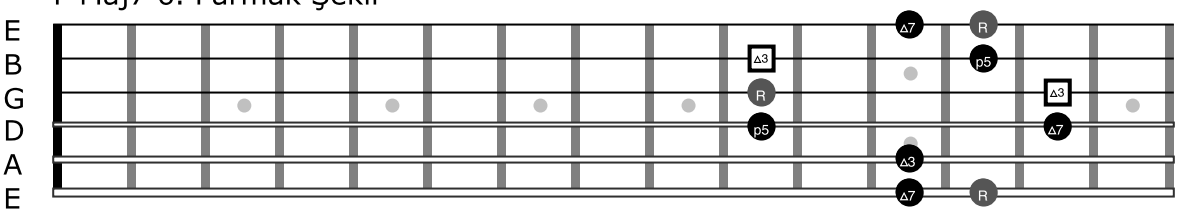
F Maj7 4. Parmak Şekli

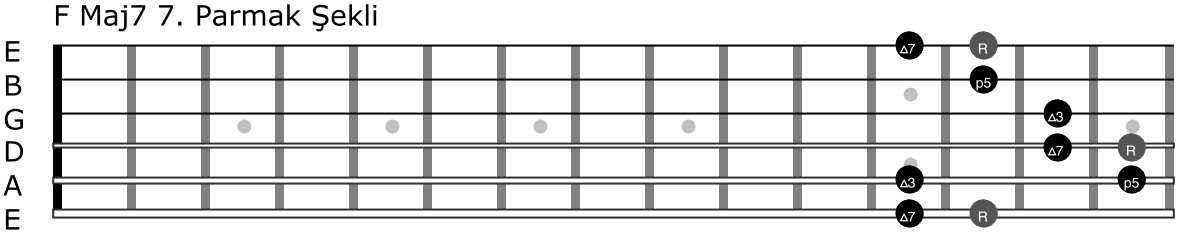
F Maj7 5. Parmak Şekli

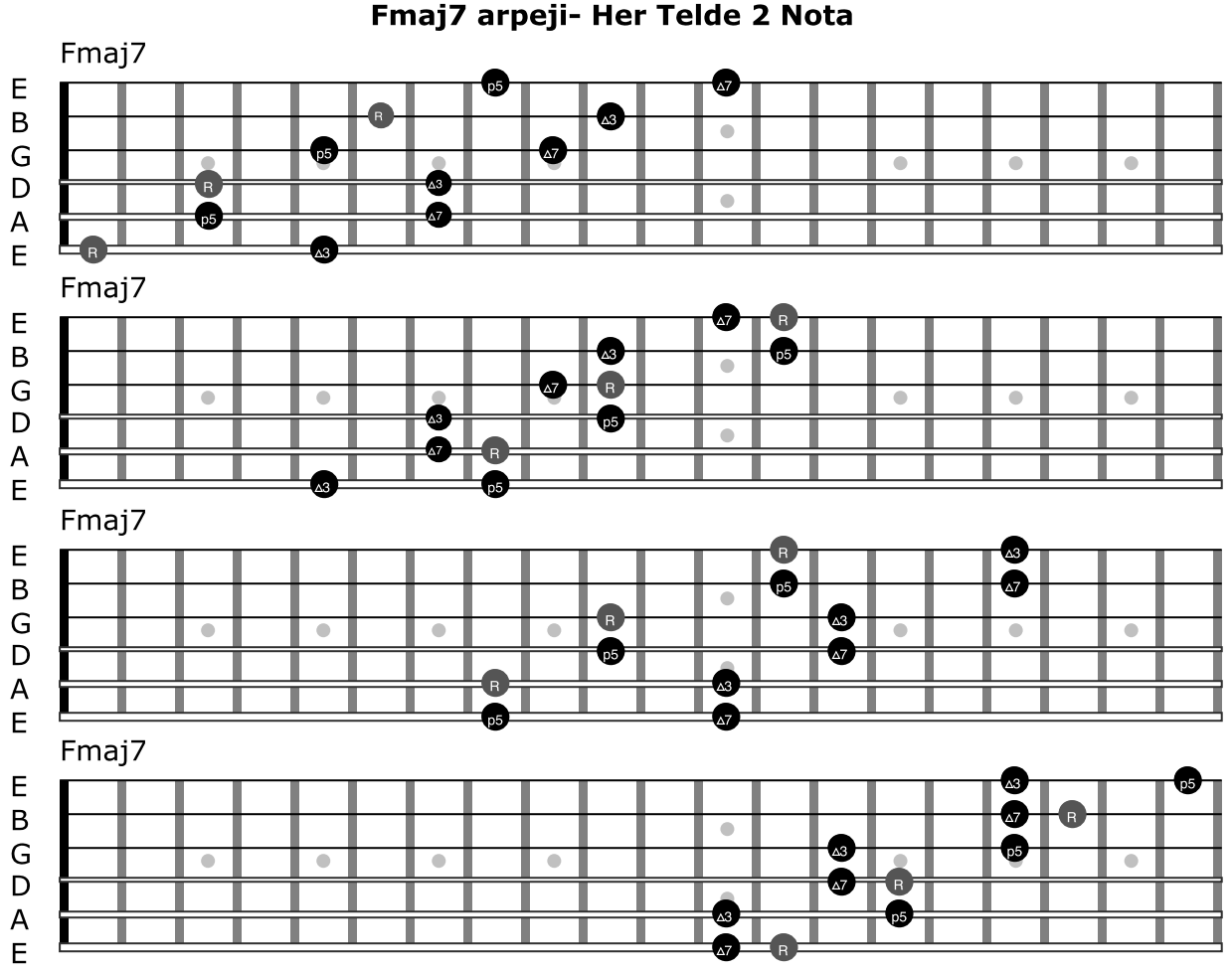
F Maj7 6. Parmak Şekli

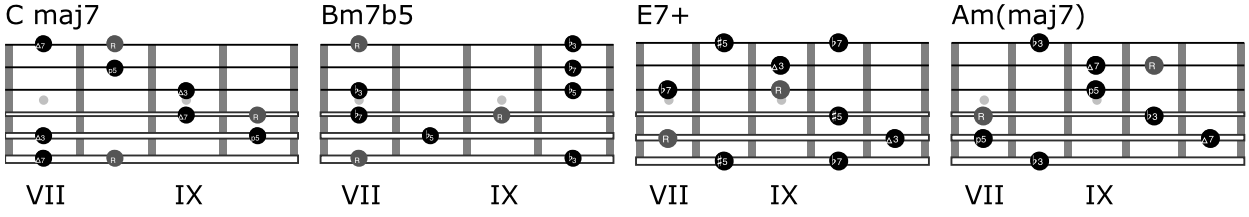
F Maj7 7. Parmak Şekli

“Her Telde 2 notalı Arpejler”in ise adı üzerindedir, açıklama gerekmez. Aşağıda yine F maj7 arpejini görüyoruz. Ama biz tabi ki bunları da 14 tip 4 sesli akorla ve 12 tondan öğreneceğiz... (“Şimdi şuracıkta gitarı bırakıcam vallaaa...”)

Aynı şeklin 2 tellik setlerde (E-A, D-G, B-E) tekrarladığını ve bunun büyük bir kolaylık olduğunu farkettik, değil mi? Ne? Fark etmedin mi? Gitarı mı bıraktın? Yahu, değer mi (7şekil x 14akor x 12ton) + (4şekil x 14akor x 12ton) = 1848 arpeje? İşine yarayanları seçer öğrenirsin, olur biter. Eğer hepsi işine yarıyorsa zaman içinde yavaş yavaş hepsini öğrenirsin. Hadi, al gitarını eline, bak ayıp oluyo ama...
Şimdi başka bir şey daha önereceğim ben. Çaldığınız herhangi parçanın akorlarını alın ve içindeki arpejleri hep “aynı pozisyonda kalmaya çalışarak” çalın. Örneğin Cmaj7- Bm7b5- E7+- Am(maj7) gibi bir akor yürüyüşümüz var diyelim:

Gördünüz mü bakın, işin uygulaması o kadar da zor değilmiş. Şimdi de diğer 7 pozisyondan çalalım... Sonra da “Her Telde 2 notalı Arpejler”in 4 formuyla da çalalım... Egzersiz çalıyormuş gibi değil müzik çalıyormuş gibi değişik ritmlerle, artikülasyonlarla çalalım.
Yaa, naapiim müzik bu kadar geniş bir konuysa... “Beeen mi yaraaattım, beeen mi yaraaattım, arpejin böylesiniiii, ben mi yaraaattıım” ... gibisinden bir şeyler mırıldanarak olay yerinden yine süratle uzaklaşıyorum ben...